

A Győri Ítélőtábla a dr. Nagy B. Tamás ügyvéd által képviselt **felperesnek** a Cseri és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása, vételár és kártérítés megfizetése iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2013. július 9. napján kelt 1.P.20.861/2012/35. számú ítélete ellen a felperes által 37., és az alperes által 38. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

Az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, annak megfellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az ítélőtábla a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 37.000.- (Harminchétezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az ítélőtábla a felperest, hogy fizessen meg az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 179.350.- (Egyszázhetvenkilencezer-háromszázötven) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **I n d o k o l á s**

Az eljárás alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes 2006.november 28-án kelt kölcsönszerződés alapján 1.500.000,-Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek a kölcsönszerződésben nevesített gépjármű (perbeli gépjármű) megvásárlásához. A kölcsönszerződés részét képezte az alperes aktuális Általános Szerződési Feltételei (ÁSZF), amelynek 8.1.pontja szerint a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitel tárgyát képező gépjárműre biztosítást köt és a biztosítási kártérítést az alperesre engedményezi. Az ÁSZF 13.1.1.pontja szerint a peres felek a kölcsönszerződéssel egyidejűleg a kölcsön visszafizetésének a biztosítására vételi (opciós) jogot alapítottak a perbeli gépjárműre, amit az alperes, mint vevő legkésőbb a kölcsönszerződés futamidejének utolsó napjáig volt jogosult gyakorolni akkor, ha a kölcsönszerződést az ÁSZF-ben foglalt esetekben azonnali hatállyal felmondja. Az ÁSZF 23.3.pontja szerint a vételi jogot az alperes oly módon gyakorolja, hogy az adós felpereshez címzett, az ÁSZF 13.1.2.pontja szerinti felmondólevél kiküldése egyben azt is jelenti, hogy az alperes vételi jogával azonnali hatállyal élni kíván. Az ÁSZF 12.4. pontja szerint a felmondásról az alperes köteles írásban értesíteni a felperest, aki a levél kézhezvételét követően a hitel tárgyát nem használhatja, köteles azt az alperes által megnevezett helyen az általa meghatalmazott személynek átadni, illetve az alperes által megadott címre elszállítani, a hozzátartozó minden dokumentumot, tartozékot, a kulcsokat átadni. Az ÁSZF 14.6.pontja szerint az opciós **vételár megegyezik** az adásvétel hatályba lépésének **napján fennálló értékbecsléssel meghatározott** vételi árral, mely értékét az

alperes a vételi jog gyakorlásakor, illetőleg az adásvétel hatályába lépésekor köteles a felperessel írásban közölni. A tényleges vételárát azonban az újraértékesítés eredménye határozza meg, mely értéket szakértő dokumentált vélemény alapján állapít meg az alperes. Az ÁSZF 14.7.pontja szerint az adós - tulajdonjogának megszerzését követően - jogosult szakértői értébecslést kérni a felperes költségére, valamint továbbértékesíteni a hitel tárgyát, amennyiben annak műszaki állapota és jogi helyzete lehetővé teszi, és az alperes birtokában van. A felperes az újraértékesítésben jogosult közreműködni, de az értékesítéshez a hozzájárulására nincs szükség. A felperes jogosult a hitel tárgya alperestől történő megvételére vevőt megnevezni, amely esetben az alperes köteles azt e személynek értékesíteni, feltéve ha e személy az értékesítés időpontjában érvényes, az alperes által megállapított vételárát elérő összeget a vételi jog gyakorlásától számított 15 napon belül az alperesnek megfizetni. Az ÁSZF. 23.4.pontja szerint a felperes köteles a gépjárművet rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban, minden tartozékkal és dokumentummal együtt az alperes birtokába adni a vételi jog gyakorlása napján. Ennek elmulasztása esetén az alperes jogosult a birtokba lépéshez bármely törvényes eszközt igénybe venni, felperes az alperes ilyen cselekményét nem tekinti birtokháborításnak, a birtokvédelem eszközeiről lemond. **A kárveszély a birtokba adás megtörténtével száll át az alperesre.** Az ÁSZF 23.6.pontja szerint a gépjármű tulajdonjoga a vételi jog gyakorlása napján a gépjármű törzskönyvének az alperes általi birtokbavételével száll át az alperesre oly módon, hogy a vételi jog gyakorlásának napjáig letétként őrzött gépjármű törzskönyvre vonatkozó letéti őrzés megszűnik, és azt az alperes birtokba veszi. A felek a törzskönyv, mint a tulajdonjogot tartalmazó okirat birtokbavételét kifejezetten elfogadják a Ptk.117.§./2/ bekezdése szerinti birtokbaadásnak. Az ÁSZF 23.10.pontja szerint a gépjármű tényleges vételárát az újraértékesítés eredménye határozza meg. Az alperes, mint a gépjármű tulajdonosa jogosult a gépjárművet értékesíteni az azonnali elérhető piaci áron, az általa leghatékonyabbnak tartott módon, ugyanakkor nem köteles a vételár vonatkozásában a felperessel elszámolni. Az ÁSZF 23.12.pontja szerint a vételár az újraértékesítéstől számított 8. napon esedékes, a megfizetése úgy történi, hogy annak összegét az alperes a felperes tartozásával szemben beszámítja. Amennyiben a vételár meghaladja a tartozás összegét, úgy a vételár és a tartozás különbözetét az alperes átutalja a felperes által megadott bankszámlára. A tartozás összegére az alperes nyilvántartása az irányadó.

A felperes az ÁSZF 8. pontjának megfelelően a perbeli gépjárműre 2006-ban casco biztosítást kötött, de a biztosító esetleges teljesítését nem engedményezte az alperesre. A felperes a kölcsöntörlesztés fizetésével 20 napot meghaladó késedelembe esett, ezért az alperes a kölcsönszerződést 2007.július 18-án felmondta, egyidejűleg a perbeli gépjárműre egyoldalú vételi nyilatkozatot tett, amivel azt megvásárolta. Az ÁSZF 12.4.pontjának megfelelően a felmondásról írásban értesítette a felperest, aki ezt követően a gépkocsit nem használhatta volna, és köteles lett volna azt saját költségén átadni az alperesnek. A felperes az alperesi felmondást 2007.július 20-án átvette, de a perbeli gépjárművet nem adta át az alperesnek, mert vitatta a felmondás jogszerűségét, 2007. augusztusban megtagadta a perbeli gépjármű birtokba adását, 2008. márciusban pedig megakadályozta, hogy azt az alperes birtokba vegye.

A felperes 2010. március 31-én a gépkocsival saját hibájából balesetet szenvedett. Az "A" Zrt. a 2010.szeptember 24-i kárelszámolásban a gépkocsi bruttó értékét 1.700.000,-Ft-ban, roncsértékét 1.146.000,-Ft-ban jelölte meg, így a kártérítési alapot 554.000,-Ft-ban határozta

meg, melyből a felperest terhelő 10 % önrész levonása után 2010. decemberben 392.697,-Ft előleget fizetett ki a felperesnek. A felperes a gépkocsit nem javíttatta meg, a kárelőleg kifizetéséről az alperest nem értesítette. A gépkocsi sérülését követően a felperes kérte, hogy az alperes járuljon hozzá annak megjavíttatásához, és a törzskönyv kiadását is kérte. Az alperes a törzskönyvet nem adta ki, a gépkocsi javításához nem járult hozzá, a gépkocsiról - anélkül, hogy azt birtokba vette volna - 2010. augusztusban értékebecslést készíttetett, ami a sérült autó vételárát 315.000,-forintban határozta meg.

Az alperes 2009-ben kérte fizetési meghagyás kibocsátását a felperessel szemben a kölcsönszerződés alapján fennálló 1.577.576,-Ft tartozás, és járulécai megfizetése iránt. A Tapolcai Városi Bíróság 5.P.20.106/2011/5.számú ítéletével kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 1.577.576,-Ft-ot és járulékait. Az elsőfokú ítélet ellen a jelen per felperese nyújtott be fellebbezést, amelyben a marasztalási összeg 1.118.332,- forintra történő leszállítását kérte. Fellebbezésében előadta, hogy bár a jelen per alperese élt az opciós jogával a felmondáskor a perbeli gépjárműre, de annak reális értékét a tartozás összegéből nem vonta le, az általa meghatározott opciós vételár egyébként is olyan alacsony, ami sérti a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét. Kérte, hogy a jelen per alperese felé fennálló tartozásába a birtokában lévő gépjármű vételárát számítsa be a bíróság. A másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék 2012. június 1-én kelt 1.Pf.20.975/2011/22.számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva a jelen per alperesének az 1.118.332,-Ft tőkét meghaladó keresetét elutasította, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Határozata indokolásában rámutatott, „hogy a jelen per felperesének (ottani alperes) fellebbezése a követelés összegszerűsége vonatkozásában kizárólag az elsőfokú ítéletben megállapított 1.118.332,- forintot meghaladó marasztalási összeg ellen irányult, a fellebbezett tőke összege így 459.200,-Ft volt. Emiatt jelen per felperese által hivatkozott semmisségi okok is csak ennek függvényében voltak értékelhetők, mert a szerződés semmissége jogkövetkezményének levonására, és az elsőfokú ítélet megváltoztatására csak ezen összeg erejéig van lehetőség." Megállapította, hogy a peres felek között gépjármű vásárlásához nyújtott - fogyasztói szerződésnek minősülő - kölcsönszerződés jött létre, a szerződést biztosító mellékkötelezettségként a jelen per alperese javára opciós jog kikötésével. A kölcsönszerződésből a jelen per felperesének 1.577.576,-Ft kölcsöntartozása keletkezett, ugyanakkor a jelen per alperese a szerződés felmondásával egyidejűleg az opciós jogát gyakorolta a perbeli gépjárműre, így az a jelen per alperesének a tulajdonát képezi, ezért a jelen per alperesét vételár fizetési kötelezettség terhelte. A jelen per felperese által előterjesztett érvénytelenségi kifogást elbírálvá megállapította, hogy „a felek közötti szerződés részét képező ÁSZF 14.6.pontja és 23.10.pontja szerinti opciós vételár meghatározása jogszabályba ütköző és, ennek következtében semmis, az opciós vételárral való elszámolás tekintetében pedig ellentmondásosan rendelkezik". A felek közötti szerződés részét képező ÁSZF nem felel meg a Ptk.375.§./1/ bekezdésének, mert a fenti pontokban sem összegszerűen, sem előre meghatározott módon nem lett az opciós vételár meghatározva, ezért e kikötések a Ptk.200.§./2/ bekezdése folytán semmisek. Utalt a Legfelsőbb Bíróság BH.2011/345.számú eseti döntésére, ami tisztességtelennek minősítette a fogyasztói szerződésnek azt az általános szerződési feltételét, mely az opciós vételárat az újraértékesítéskor elért vételárban határozza meg. A jelen per alperese az ÁSZF opciós vételárra vonatkozó semmisnek minősülő rendelkezései alapján nem igényelheti a gépjármű értékének elszámolása nélkül a kölcsönszerződésből eredő követelése megfizetését. Ennek

megfelelően a fellebbezési pertárgyérték erejéig jelen per felperesének kölcsöntartozásából a gépkocsi vételárát 459.200,-Ft összegben levonta (beszámítását engedte) a jelen per alperesének követeléséből, ezért szállította le a jelen per felperesét terhelő marasztalás tőkeösszegét 1.118.332,-Ft-ra. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a másodfokú eljárásban kirendelt ("B") igazságügyi szakértő szakvéleményében a perbeli gépjármű 2007.július 18-i forgalmi értékét 2.854.000,-Ft-ban, 2012. tavaszán sérülésmentes állapotban 1.588.000,-Ft-ban, sérülten pedig 600.000 - 700.000,-Ft-ban határozta meg. Kimunkálta, hogy a gépkocsi 2010. március 31-i káreseménykor fennálló javítási költsége 726.564,-Ft lett volna, ugyanez 2012. februári árszinten 975.822,-Ft. **(előzményi per)**

Az alperes a perbeli gépkocsit ténylegesen 2012.június 27-én vette birtokba.

**A felperes 2012. július 2-án előterjesztett keresetében** annak a megállapítását kérte, hogy az alperes által használt ÁSZF 23.10.pontja, és 23.12.pontjának első és harmadik mondata, mint tisztességtelen kikötések a Ptk. 209.§ (1) bekezdése, és 209/A.§ (2) bekezdése alapján semmisek. Kérte annak megállapítását, hogy az alperes versenyjogot sértve a gazdasági tevékenységét tisztességtelenül, a felperes, mint fogyasztó törvényes érdekeit sértő, veszélyeztető módon, az üzleti tisztesség követelményeibe ütközően folytatja azzal a folyamatos magatartásával, hogy tisztességtelen vételárképzést alkalmaz. Éveken át teljes bizonytalanságban tartotta, tartja a felperest az őt megillető vételár megfizetésének módja, mértéke tekintetében, nem hajlandó az ÁSZF-ben rögzített, a bíróság által már tisztességtelennek minősített kikötést mellőzni, annak ellenére a perbeli gépkocsi vételárát továbbra is az újraértékesítés eredményétől, és az azonnal elérhető piaci ártól teszi függővé. Nem veszi át az általa megvásárolt gépkocsit, annak reális vételárát sem fizetni meg, a felperessel nem számol el. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a perbeli gépkocsi 1.588.000,-Ft összegű vételár, és a vételáron felül további 1.266.000,-Ft kártérítés (összesen 2.854.000,-Ft) megfizetésére, a gépkocsi birtokba vételére, és elszállítására.

Az ÁSZF 23.10 és 23.12 pontjainak semmisségének alapjaként arra hivatkozott, hogy az alperes által meghatározott 315.000,-Ft összegű vételár nyilvánvalóan nem igazodik a perbeli gépjármű értékéhez, ami így tisztességtelen. Az ÁSZF fenti pontjai a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megsértésével egyoldalú és indokolatlan hátrányt okoznak a felperesnek, mert az azonnal elérhető piaci ár csak az eladás időszerűségét veszi figyelembe, nincs tekintettel a reális vételárra, az azonnaliság az áron aluli értékesítésre is vonatkozhat. Különösen sérelmes a felperesre, mint adósra az elszámolás hiánya, továbbá a gépkocsi értékesítése a felperest a későbbiekre nézve megfosztja a bizonyítás eszközétől, míg a hitelező nyilvántartás irányadó volta kizárja a kontroll lehetőségét.

Versenyjogi igénye kapcsán előadta, hogy az alperes a keresetben részletezett magatartásaival a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996.évi LXXII.tv.(Tpvt) 2.§-ába ütközően, tisztességtelenül folytatta a gazdasági tevékenységét, ezért kérte a jogsértés megtörténtének megállapítását.

A vételár jogcímén támasztott keresetét arra alapította, hogy az alperes opciós joga gyakorlásával a gépkocsit megvásárolta, ezért köteles annak vételárát megfizetni. A vételár meghatározása szempontjából a vételi jog gyakorlásának napján (2007.július 18-i) fennálló forgalmi értékből kell kiindulni. Az alperest így eredetileg terhelő 2.854.000,-Ft vételárból a kereset benyújtásakor fennálló 1.588.000,-Ft sérülésmentes forgalmi értékben jelölte meg a

követelt vételár összegét, míg a 2007. és 2012. közötti időszakban a gépjárműben bekövetkezett forgalmi értékcsökkenést, mint kár viselését 1.266.000,-Ft összegben az alperesre kívánta hárítani. Álláspontja szerint a perbeli gépkocsi kijavításának elmaradása az alperesnek felróható, és az ő felelősségét alapozza meg, illetve a 975.822,-Ft összegű javítási költség is az alperes terhére esik, azt neki kell viselnie, ezért az 1.588.000,-Ft vételárból az nem vonható le. Az előzményi perben ugyanis közölte az alperessel, hogy a casco alapján a biztosító megtérítené a kárt, de ehhez az alperes nem járult hozzá, annak közlése ellenére sem, hogy a casco szerződésnek az alperes a kedvezményezettje, tehát a biztosító neki fog teljesíteni. Jogi álláspontja szerint az alperes vétkeesen elmulasztotta azokat az intézkedéseket, nyilatkozatokat, amik szükségesek lettek volna ahhoz, hogy a felperes a biztosítási összeggel megfelelően teljesíteni tudjon, ezért a kijavítás költségét fedező biztosítási összeg tekintetében az alperes jogosulti késedelembe esett, emiatt az ő terhére enyészett el a kijavítás költségét fedező biztosítási összeg.

Kártérítésként a perbeli gépjármű 2007. júliusi (2.854.000,-Ft) forgalmi értékének és 2012.júliusi (1.588.000,-Ft) forgalmi értékének különbözeteként 1.266.000,-Ft megtérítésére tartott igényt, mert álláspontja szerint ez az összeg az alperes törvénysértése folytán következményi kárként keletkezett. Ezt arra alapította, hogy 2007. július és a keresetlevél 2012. júliusi beadása között az alperes miatt nem kerülhetett sor az adásvétel lebonyolítására, mert az alperes tisztességtelen szerződési kikötései, és a tisztességtelen verseny tilalmába ütköző magatartása miatt nem volt módja arra, hogy a perbeli gépkocsit átadja az alperesnek. A felperes nem kötelezhető arra, hogy önmagának kárt okozzon, vagy eltűrje, hogy neki kárt okozzanak, az a körülmény pedig, hogy utólag, és elszámolás nélkül teljesítsen az alperes kárveszélyt jelent. A gépkocsit az alperes tisztességtelen vételárképzése, a vételár megfizetése módjának és mértékének teljes bizonytalansága, és a „vételi jog feltételes gyakorlása” miatt nem adta át az alperesnek. Mivel tisztességtelen az ÁSZF azon kikötése, ami az opciós vételárat az újraértékesítéskor elért vételárba határozza meg, ezért az alperes csak a vételár egyidejű megfizetése mellett lett volna jogosult birtokba venni a gépkocsit, vagyis a vételi jog gyakorlásakor egyidejűleg a vételár megfizetése iránt is intézkednie kellett volna, mivel ezt nem tette, a felelőssége fennáll. A felperes azért nem felelős a gépkocsi átadásának megtagadása miatt, mert addig nem volt köteles a saját szolgáltatását teljesíteni, és a gépjárművet átadni, amíg az alperes a saját szolgáltatását, a megvásárolt gépkocsi vételárát fel nem ajánlja. Álláspontja szerint a gépkocsi forgalmi értékének az eltelt idővel összefüggő csökkenése (avulása) az alperest terheli, mert a felperest, mint fogyasztót az alperes által alkalmazott tisztességtelen kikötés nem köti, másrészt az alperes „a gépkocsi reális vételárának meghatározásával késedelembe esett” ami a felperes egyidejű késedelmét kizárja. Amennyiben a felperes esetleg jogalap nélkül birtokolta a perbeli gépjárművet, úgy jóhiszemű birtokosként az addig terjedő időre, amíg a birtokot tőle a bíróság előtt vissza nem követelték, a hasznokért és a károkért nem felelős, és a visszakövetelés idejétől kezdve felelősségére az általános szabályok, használati jogára pedig a felelős őrzés szabályai az irányadók. Mivel az alperes az előzményi perben csak 2010.november 11-én kérte a gépkocsi kiadását, ezért a visszakövetelés időpontja előtt, 2010.március 31-én történt balesetből eredő károkért a felperes nem felel.

A kártérítés és vételár címén támasztott marasztalásra irányuló fenti keresetének elutasítása esetére másodlagosan 1.735.668,-Ft, és ennek 2007.július 18-tól járó késedelmi kamatainak megfizetésére kérte kötelezni az alperest. E körben előadta, hogy az előzményi perben az

igazságügyi szakértő 2.854.000,- forintban határozta meg a gépkocsi felmondáskori forgalmi értékét. Ezen összeg, valamint az előzményi perben meghozott jogerős ítélet szerint a felperest terhelő 1.118.332,-Ft marasztalási összeg közötti különbözet az, ami a felperest megilleti, mert az alperes tartozik a felperesnek a gépkocsi 2.854.000,-Ft-os vételárával, „amibe a felperes beszámítja az alperessel szemben fennálló 1.118.332,-Ft kölcsöntartozását”.

**Az alperes illetékességi kifogást** terjesztett elő arra hivatkozva, hogy az ÁSZF-ben a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességét kötötték ki. Kérte a per megszüntetését is, mert álláspontja szerint az előterjesztett keresetek ítélt dolognak minősülnek, azokról az előzményi perben eljáró bíróság már jogerősen döntött, kimondva, hogy az ÁSZF 23.10.pontja semmis. **Érdemi ellenkérelmében a kereset teljes elutasítását kérte.** Az ÁSZF 23.12.pontja tekintetében arra hivatkozott, hogy az nem tisztességtelen, mert az alperes ugyanakkora összeggel csökkenti a felperes fennálló tartozását, mint amennyi hozzá a gépkocsi vételáraként befolyik. Másrészt a Ptk. diszpozitív szabályai folytán a felek a vevő fizetésének határidejét szabadon meghatározhatják, és a Ptk. szerint a felek az egymással szembeni egymű és lejárt követeléseiket beszámíthatják. Az a kikötés pedig, hogy tartozás összegére a hitelező a nyilvántartása az irányadó, nem jelenti azt, hogy adott esetben azt az adós nem vitathatja. A Tptv.2.§-ára alapított kereset kapcsán kifejtette, hogy a gépjármű-finanszírozás esetében elfogadott általános szerződési gyakorlat, hogy a hitelező vételi jogot köt ki a gépjárműre. Tekintettel arra, hogy a kölcsönszerződés megkötésekor nem lehetett előre látni, hogy sor kerül-e majd a vételi jog gyakorlására, s ha igen mikor, így a kölcsönszerződés megkötésekor nem volt meghatározható a vételi ár, mert egyrészt a gépjármű az idő múlásával veszít az értékéből, másrészt nem látható előre, hogy a vételi jog gyakorlásakor milyen műszaki állapotban lesz. Az irányadó joggyakorlat szerint elegendő a majdani vételár számítási módját meghatározni, erre alkalmazta az alperes azt a kikötést, hogy annyit fizet a felperesnek, amennyiért majd értékesíteni tudja a gépkocsit, de ez nála nem eredményez előnyt. A kártérítésre irányuló keresettel szemben azzal védekezett, hogy az ÁSZF 12.4.pontja értelmében a felmondás kézhezvételét követően a felperes a perbeli gépjárművet nem használhatta volna, köteles lett volna azt az alperesnek kiadni. A gépjármű kiadását a felperes korábban azért tagadta meg, mert a felmondás jogszerűségét vitatta, és korábban egyáltalán nem ajánlotta fel saját teljesítéseként annak kiadását. Hivatkozott az előzményi perbeli (2010.november 25-i) tárgyalásra, ahol a felperes nyilatkozta szerint a járművet azért nem adja ki, mert akkor már nem tudja megcsináltatni, és ugyan „alapvetően nem vitatta”, hogy az alperesnek joga lenne birtokba venni a gépjárművet, de „a körülményekre tekintettel azt mégis ellenezte”. Álláspontja szerint a szerződés értelmében a szerződés felmondásakor a felperes köteles lett volna a gépjárművet neki átadni, ennek elmulasztásából, valamint a jogellenes tovább-használatból eredő károkért ezért a felperes felel. A szerződésben kifejezetten meghatározták a vételár esedékességét, ezért nem alkalmazható a felperes által hivatkozott egyidejű teljesítésre vonatkozó jogszabályhely, és az ÁSZF lehetővé tette az alperesnek, hogy a vételárat beszámítással „fizesse meg”, márpedig a felperesnek a szerződés felmondásakor 1.577.576,-Ft tartozása állt fenn. Kifejezetten a felperes késedelme, a gépjármű átadásának elmulasztása okozta, hogy az alperes a gépjármű vételárát nem tudta meghatározni, így késedelembe sem esett. Összességében így részéről nem volt olyan jogellenes magatartás, ami a kártérítési

felelősségét megalapozná. A vételár megfizetésére irányuló keresettel szemben előadta, hogy a felperes tanúsított jogellenes magatartást azzal, hogy nem adta át neki a gépjárművet, és azt tovább használta. A kölcsönszerződés felmondásával, és az alperes vételi jogának gyakorlásával egyidejűleg a felperesnek megszűnt a joga a gépjármű birtoklására, használatára, így a gépkocsi felelős őrzőjévé vált. A Ptk. 196.§ (2) bekezdése szerint pedig felelős őrzőként a felperes a dolgot nem használhatta volna, amennyiben pedig a perbeli gépjárművet e tilalom ellenére mégis használta, az alperessel szemben minden olyan kárért felel, amely enélkül nem következett volna be. Az előzményi perbeli jogerős ítélet értelmében a fellebbezési pertárgyértéknek megfelelő 459.200,-Ft összegű vételárát - beszámítással - már megfizetett a felperesnek, és a biztosító által közvetlenül a felperesnek kifizetett összeggel is a felperes rendelkezett, e két tétel összege pedig meghaladja a gépkocsi sérült állapotú forgalmi értékét. Előadta, hogy a gépkocsit 2012. június 27-én vette birtokba, de azt nem tudta „átíratni”, mert kivonták a forgalomból, ugyanis a felperes a gépjárműadót nem fizette meg. Összességében a felperes nem tarthat igényt a gépjármű sérülésmentes értékére, mivel a gépjármű sérüléséért őt terheli a felelősség, és a sérült értékre sem tarthat igényt a jogszatatossági kötelezettsége megsértése miatt.

A felperes a gépjármű alperes általi birtokba vételére irányuló keresetétől elállt. Az elsőfokú bíróság e kereseti kérelem, továbbá az ÁSZF 23.10.pontjának, mint tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem vonatkozásában a pert a 2013. június 24-én kelt 33-I. sorszámú végzésével megszüntette.

**Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította**, hogy a 2006.november 28-án kötött kölcsönszerződésében az alperes által használt Általános Szerződési Feltételek 13.12.pontjának „a vételár az újraértékesítésétől számított 8 napon esedékes” kikötése érvénytelen. Megállapította, hogy „az alperes a felperes mint fogyasztó törvényes érdekeit veszélyeztető módon folytatta a gazdasági tevékenységét azáltal, hogy a felperessel 2006.november 28-án kötött kölcsönszerződésben tisztességtelen általános szerződési feltételeket alkalmazott”. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 152.978,-forintot, s ennek 2012.június 27-étől járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és úgy rendelkezett, hogy a felek a perrel felmerült költségeiket maguk viselik. Határozata indokolása szerint az alperes illetékességi kifogása alaptalan, mert a Ptk. 685.§ e.) pontja szerint fogyasztói szerződésnek minősülő kölcsönszerződés megkötésekor a Ptk.205/A.§./1/ bekezdése szerinti általános szerződési feltételeket használt. Az ÁSZF 23.17.pontjában kikötötték ugyan a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességét, de a felperes Pp. 41.§./5/ bekezdésének megfelelően kifejezetten kérte az alávetéses rendelkezés mellőzését. Ezen túlmenően a Legfelsőbb Bíróság 2/2011. PK. véleményének 5.pontja szerint, a fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő fél lakóhelye, vagy székhelye szerinti bíróság illetékességének - Általános Szerződési Feltételen, vagy egyedileg meg nem tárgyalt feltételen alapuló - kikötése tisztességtelen. Az alperes permegszüntetési kérelmét - utalva a Pp.130.§./1/ bekezdés d) pontjára, 157.§. a) pontjára, valamint 229.§./1/ és /3/ bekezdésére szintén alaptalannak találta. Rámutatott, hogy az előzményi perben a jogerős ítélet csupán a ÁSZF 23.10. pontja, és 14.6. pontja kapcsán vont le érdemi következtetést, ezért csupán e kereseti kérelem vonatkozásában állt be az ítélt dolog hatálya, ezért csak e kereseti kérelem vonatkozásában szüntette meg a pert. Az ÁSZF

23.12. pontjának tisztességtelenség miatti érvénytelensége tekintetében nem volt eljárásjogi akadálya annak jelen perbeli érdemi elbírálásának. Érdemben az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmeket csak részben találta alaposnak. Az ÁSZF 23.12. pontjának 1. és 3. mondatának felperes által állított tisztességtelenségre alapított érvénytelensége kapcsán rámutatott, hogy a felek szerződésükben a felperes tulajdonában álló gépkocsira az alperes javára vételi jogot kötöttek ki. Ennek értelmében a kölcsönszerződés felmondásával egyidejűleg gyakorolhatta az alperes a vételi jogát is, ami a Ptk.365.§ (1) bekezdése alapján az alperes vételár fizetési kötelezettségét is jelenti. Ennek esedékességéről rendelkezik az ÁSZF 23.12. pontja úgy, hogy „a vételár a gépkocsi újraértékesítésétől számított 8 napon esedékes.” A Ptk.209.§ (1) és (2) bekezdését idézve rámutatott, hogy a szerződés egyéb rendelkezéseinek vizsgálatából megállapíthatóan a szerződés alperes általi azonnali hatályú felmondása egyben a vételi jog gyakorlását is jelenti, ami együtt jár azzal, hogy a felperesnek a gépkocsit az alperes birtokába kellett volna bocsátania. E feleket terhelő kötelezettségekhez képest az alperes a saját javára indokolatlanul egyoldalú előnyt köt ki azzal, hogy a vételárfizetés esedékességét egy olyan bizonytalan eseményhez köti, mint a gépkocsi újraértékesítése, hiszen a szerződés nem tartalmaz előírást arra, hogy a gépkocsi újraértékesítésére az alperesnek milyen határidőben kell sort keríteni. Az alperes vételár fizetési kötelezettsége így időben annyira bizonytalan, hogy az a felperessel szemben tisztességtelen általános szerződési feltételnek minősül. Elvetette ugyanakkor az elsőfokú bíróság azt a felperesi álláspontot, hogy ÁSZF e pontjában a beszámítás lehetőségére történő utalás is tisztességtelen általános szerződési feltétel. A Ptk.296.§-a ugyanis a beszámítást a teljesítés egyik módjaként szabályozza, azaz jogszabály ad lehetőséget arra, hogy az alperes a vételár fizetési kötelezettségét beszámítással teljesítse, ezért a Ptk.209.§ (6) bekezdése szerint e feltétel nem minősülhet tisztességtelen szerződési feltételnek. Az elsőfokú bíróság az ÁSZF 23.12. pontjának 3. mondatát szintén nem találta tisztességtelen általános szerződési feltételnek, hivatkozva a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 206.§ (1) bekezdés b/ pontjára. E rendelkezéshez képest nem minősül tisztességtelennek az a kikötés, hogy „a tartozás összegére a hitelező (alperes) nyilvántartása az irányadó”, figyelemmel arra is, hogy az „irányadó” kifejezésnek nem lehet olyan a felperes által hivatkozott tartalmat tulajdonítani, hogy azzal szemben a felperes nem élhet ellenvetéssel. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a Ptk.209/A.§ (2) bekezdése szerint kizárólag a perbeli kölcsönszerződés részévé vált ÁSZF 23.12. pont 1. mondatának azon a rendelkezésének a semmisségét állapította meg, hogy „a vételár az újraértékesítéstől számított 8. napon esedékes”, míg ezt meghaladóan a felperes e körben előterjesztett keresetét elutasította.

A felperes versenyjogi igénye kapcsán az elsőfokú bíróság a Tpv.1.§(1) bekezdésének értelmezésével rámutatott, hogy a Tpv. hatálya kiterjed az alperesre, hiszen jogi személyként **Ország neve** fejtette ki piaci magatartásnak minősülő tevékenységét. A Tpv. e rendelkezése értelmezésében ugyanis elfogadott álláspont, hogy a piaci magatartást tanúsít bármely személy, aki ellenszolgáltatás ellenében elad vagy vásárol, illetve szolgáltatást nyújt vagy igényel, függetlenül attól, hogy tevékenységének eredményeként nyereséghez jut-e vagy sem. Ezért alkalmazandó a Tpv. 2.§-a, mely szerint: Tilos gazdasági tevékenységet tisztességtelenül - különösen versenytársak, üzletfelek, valamint fogyasztók törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető módon vagy az üzleti tisztesség követelményeibe ütközően folytatni. A Tpv. I. rész II. fejezetében nem csupán azokat a törvényi tényállásokat szabályozza, amelyeket versenytársak követhetnek el egymással szemben, hanem az egyedi,

konkrét piaci szereplővel szembeni tisztességtelen támadásokat tiltja, részesíti magánjogi védelemben. A szankciók a jogában sértett vállalkozás és a jogsértők közötti versenytársi minőségüktől adott esetben függetlenül, az egyedi magánjogi bírósági jogvitában is alkalmazhatóak, ezért a kereset jogalapjaként megjelölt Tpvt. 2.§-a szerinti tényállás megvalósulhat akkor is, ha a felek nem versenytársak. A Tpvt. 2.§-a ugyanis a tisztességtelen verseny elleni jog generálklauzulája, amely általánosságban tiltja a tisztességtelen piaci magatartásokat és példálózó felsorolással minősíti különösen az olyan piaci magatartást tisztességtelennek, amely a versenytársak vagy a fogyasztók törvényes érdekeit sérti, illetve az üzleti tisztesség követelményeibe ütközik. E generálklauzula valójában nem általános háttérszabálya az egyes tisztességtelen magatartások tényállásainak, hanem maga is önálló tényállás, amely önmagában is a kereset jogalapja lehet. Ugyanakkor a Tpvt. 2.§-a ún. szubszidiárius tényállás, vagyis ha valamely magatartás megfelel egy nevesített másik törvényi tényállásnak, akkor az adott magatartást kizárólag a konkrét tényállás szerint lehet, és kell megítélni (BDT 2011/2444.). Mindebből következően az elsőfokú bíróság az üzleti tisztesség követelményébe ütközőnek minősítette azt az alperesi magatartást, hogy az általános szerződési feltételeiben tisztességtelen szerződési feltételeket alkalmaz, és ezáltal a felperes, mint fogyasztó jogait veszélyezteti. A felperes keresetében előadott további alperesi magatartások vonatkozásában ugyanakkor ugyanezen jogkövetkezményt nem tartotta alkalmazhatónak, mert a peradatokból megállapíthatóan az alperes nem alkalmazott tisztességtelen vételárképzést, mert egy olyan gépkocsiról készített vételi árbecslést, amit ténylegesen nem tudott megtekinteni, és birtokba venni a felperes elzárkózó magatartása miatt, s amelyről csupán azt tudta a felperes értesítése alapján, hogy az összetört, lényegében értéktelen.

A felperes által sérelmezett elszámolási hiány, illetőleg a vételár megfizetés időpontja közötti bizonytalanság szintén annak volt köszönhető, hogy a gépkocsit a felperes nem adta az alperes birtokába.

Az elsőfokú bíróság a vételár megfizetésére irányuló keresetet részben találta alaposnak. A Ptk.365.§ (1) bekezdését idézve rámutatott, hogy a Ptk.375.§ (1) bekezdése a vételi jogot az adásvétel különös nemeként szabályozza úgy, hogy amennyiben a tulajdonos másnak vételi jogot (opció) enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja. A Ptk.117.§ (2) bekezdése szerint pedig a tulajdonjog megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges, ami a dolog tényleges birtokba adásával vagy más olyan módon mehet végbe, amely kétségtelenné teszi, hogy a dolog az átruházó hatalmából a tulajdonjog megszerzőjének a hatalmába került. Nem osztotta az elsőfokú bíróság azt a felperesi érvelést, hogy a gépkocsi birtokba adásának elmaradása miatt az alperes nem szerzett tulajdonjogot a gépkocsin a szerződés felmondásával, illetve a vételi joga egyidejű gyakorlásával. Az ÁSZF 5.2. és 23.6. pontjának egybevetéséből ugyanis megállapítható, hogy a felek kifejezetten elfogadták a Pp.117.§ (2) bekezdése szerinti birtokbaadásnak azt az aktust, hogy a vételi jog gyakorlásának napjáig letétként őrzött gépjárműtörzskönyvre vonatkozó letéti őrzés megszűnik, és azt az alperes birtokba veszi. Ehhez képest azonban a gépkocsi vételára tekintetében az előzményi perbeli jogerős ítélet érvénytelennek minősítette azt a kikötést, hogy a vételár az újraértékesítés eredményéhez képest állapítható meg. Emiatt a vételár meghatározásához valamilyen egyéb módszerre lett volna szükség, de **ettől függetlenül a felperes a szerződés 12.4. pontja értelmében köteles lett volna a perbeli gépjárművet az alperesnek átadnia, a felmondás**

**kézhezvételét követően.** Ennek hiányában az alperes csak egy elméleti vételárat tudott kalkulálni a gépkocsit jellemző általános (objektív) adatok alapján, holott az adott perbeli gépkocsi tényleges forgalmi értékét számos egyéb olyan egyedi tényező befolyásolja (elhasználtság, futásteljesítmény, szervizelés, sérülések, extrák), amelyek a gépkocsi megtekintése, vagy birtokbavétele nélkül nem felmérhetőek. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a fentiek alapján **az alperest annak megfelelő összegű vételár fizetési kötelezettség terhelte, amilyen állapotban a perbeli gépjármű 2002. júniusban, az alperes általi tényleges birtokbavételkor volt.** Ebben az időpontban pedig az autó sérült, törött volt. Rámutatott, hogy alperest terhelő vételár fizetési kötelezettség mértékének megállapításához abban is állást kellett foglalni, hogy a gépkocsiban bekövetkezett károsodás viselése kit terhel. Az alperes ugyan - az elsőfokú bíróság által megállapított körben - a Tpvt. 2.§-ába ütköző piaci magatartást tanúsított, azonban a gépkocsi károsodása nem ezzel okozati összefüggésben keletkezett. A Ptk.318.§ (1) bekezdésén keresztül alkalmazandó Ptk.339.§ (1) bekezdése értelmében a kártérítési felelősség bekövetkeztéhez a releváns jogellenes magatartás vagy mulasztás, és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés is szükséges. Az ÁSZF 12.4. pontja szerint a kölcsönszerződés felmondásával az alperes a vételi jogát is gyakorolta, és ennek írásbeli közlését követően a felperes a gépkocsit a továbbiakban nem használhatta, és azt az alperes birtokába kellett volna adnia. A felperes e szerződéses kötelezettségeit megszegte, a gépkocsi birtokba adását megtagadta, mert a kölcsönszerződés felmondásának jogszerűségét vitatta, a szerződés felmondását követően az alperesnek, illetve a PSZÁF-nek írt, az előzményi perben becsatolt leveleiből megállapíthatóan. Ezzel egyidejűleg a gépkocsit tovább használta, hiszen a 2010. március 31-én bekövetkezett közúti baleset kapcsán a biztosítóhoz eljuttatott kárbejelentési adatlapon maga adta elő, hogy: „Haladtam az úton, áttértem a baloldalra, a szalagkorlátnak ütköztem, majd ennek hatására átcsapódtam a jobboldali sávba és az árokban kötöttem ki.” A felperes azzal, hogy az alperes tulajdonában álló gépjármű kiadását megtagadta, valamint azt tovább használta, a gépkocsi rosszhiszemű, jogcím nélküli birtokosává vált, így a Ptk.195.§ (3) bekezdése értelmében az ezen időszak alatt bekövetkezett kár viselésére is ő köteles. A felperesi érveléssel ellentétben az alperes vételár fizetési kötelezettsége azt követően állhatott volna csak be, hogy a felperes a gépkocsit az alperes birtokába bocsátja, függetlenül attól, hogy a törzskönyv Ptk.117.§ (2) bekezdése szerinti birtoka adásával a tulajdonjog átruházása megtörtént. Nincsen ezért annak jelentősége, hogy csupán az előzményi perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény szolgáltatott konkrét adatot a gépkocsi adott időpontbeli forgalmi értékére, mert az alperes a Ptk.302.§ b/ pontjából következően nem esett késedelembe. **Mindezek miatt a gépkocsi forgalmi értékében a vételi jog gyakorlása és a tényleges birtokbavétel között eltelt időben bekövetkezett értékcsökkenésért a felperest terheli felelősség.** Az előzményi perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény szerint 2012. tavaszán a perbeli gépkocsi sérülésmentesen, illetve szakszerűen javított állapotában 1.588.000.Ft-ot ért, a javítás költségek ekkori árakon 975.822.Ft-ot tettek ki. A két összeg különbözete 612.178,-Ft, ami hozzávetőlegesen megfelel a szakértő által kimunkált azon 600.000.-700.000,-Ft-os értéknek, amelyet a gépkocsi ekkori sérült állapotára állapított meg. A fentiek alapján az alperes a 2012. júniusban birtokba vett gépkocsiért 612.178,-Ft vételárat lett volna köteles megfizetni, de ebből az összegből az előzményi perbeli jogerős ítélet szerint már 459.200,-Ft összegű vételár beszámítása megtörtént e jogcímen a felperes kölcsöntartozásába. A különbözetként fennmaradó 152.978,-Ft az, ami a felperest vételár

címén még megilleti, ami után az alperes a gépjármű birtokbavételétől kezdődően köteles a törvényes mértékű késedelmi kamatot megfizetni. Ezt meghaladóan a keresetet az elsőfokú bíróság e vonatkozásban is elutasította, ami kiterjedt a másodlagosan előterjesztett kereseti kérelemre is, mert a fent kifejtettek szerint az alperes nem tartozik a felperesnek az igényelt 2.854.000,- Ft vételár megfizetésével. Az elsőfokú bíróság a gépkocsi javíttatása, illetve annak elmaradása kapcsán utalt arra, hogy az "A" Zrt. megküldte a kárügyintézés teljes iratanyagát. Ezekből megállapíthatóan a biztosító nem a gépkocsi javíttatásához követelte meg a törzskönyv bemutatását, hanem a 2010. október 5-én kelt levelében a kártérítési összeg kifizetéséhez kérte azt bemutatni, míg 2010. december 3-án kelt levelében azt közölte a felperessel, hogy amennyiben a totálkár rendezést választja, akkor a további kifizetéshez a törzskönyv másolatát küldje meg. Utóbbi levélben szerepel az is, amit utóbb a perben a felperes is elismert, hogy 2010. decemberben a biztosító 392.697,-Ft-ot fizetett meg neki kárelőlegként a gépkocsi sérülései miatt. Az elsőfokú az alperes vételártartozásával szemben azért nem számolta el a biztosító által a felperesnek így kifizetett 392.697.Ft-ot, mert az alperes nem terjesztett elő beszámítási kifogást. Utalt végül arra is, hogy az alperes jogszavatossági kifogásával érdemben azért nem foglalkozott, mert ... Megyei Jogú Város jegyzőjének 2013. április 8-i tájékoztatása szerint a felperes, mint adózó kérelmére a perbeli gépjárművet érintő adóhátralékot a hatóság elengedte. A perköltség körében rámutatott, hogy a felperes a tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének a megállapítása, valamint a versenyjogi igénye kapcsán túlnyomórészt pernyertes lett, kisebb részben lett pernyertes a vételár megfizetése iránti keresete körében, és pervesztes lett a kártérítésre irányuló keresete körében. Mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy a peres felek pernyertessége és pervesztessége lényegében egyenlő mértékű, ezért a perrel felmerült költségeiket a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján maguk viselik.

**Az elsőfokú ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.**

**A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.** Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen szüntette meg a pert az alperesi ÁSZF 23.10. pontjának, mint tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset vonatkozásában. Ezért a fellebbezéssel támadott ítélet sérti a Pp.213.§ (1) bekezdését, és mindaddig, amíg az ÁSZF e pontját illetően nem születik jogerős döntés, nem lehet megalapozottan állást foglalni a fellebbezéssel támadott ítéletben elbírált kereseti kérelmeket illetően sem. Ennek álláspontja szerint az oka az, hogy az ÁSZF 23.10. pontjának semmisségének megállapítása esetében a felperes, a vételár egyidejű megfizetésének elmulasztása miatt jogszerűen tagadta meg a perbeli gépjármű kiadását, hiszen azt a vételár egyidejű, alperes általi megfizetésével lett volna csak köteles kiadni, így nem minősülhet rosszhiszemű jogalap nélküli birtokosnak sem. **Másodlagos fellebbezési kérelmében** az elsőfokú ítélet keresetet elutasító részének részbeni megváltoztatásával azt kérte, hogy egyrészt az ítélet tábla állapítsa meg, hogy „ÁSZF 23.10. pontja, mint tisztességtelen kikötés semmis”, továbbá a marasztalási összeget emelje fel 2.394.756,-Ft-ra, és ennek 2007. július 19-től járó törvényes késedelmi kamataira. Kérte továbbá, hogy mellőzze az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásából a „rosszhiszemű jogalap nélküli” minősítést, és „amennyiben az ítélet tábla az elsőfokú bírósággal egyezően az alperes tulajdonszerzésének időpontját szintén 2007. július 18. napjában állapítja meg, a kártérítési

kereset elutasításának - más jogcímét - nevezetesen a Ptk. 99.§-át jelölje meg." Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet indokolása szerint az alperes a perbeli gépjárművön, az opciós joga gyakorlásával 2007. július 18-án szerzett tulajdonjogot, amivel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy ezt az időpontot, mint az alperes tulajdonszerzésének időpontját elfogadja. Ugyanakkor e megállapítással szemben az elsőfokú bíróság tévesen figyelmen kívül hagyta a Ptk. 99-át, mely szerint az így tulajdonos alperesnek kell viselnie a dologban beállott azt a kárt, aminek a megtérítésére senkit sem lehet kötelezni. A „nem vitásan vis maior okozta kárért ugyanis a felperes a Ptk. 196.§ (2) bekezdésére figyelemmel nem tartozik felelősséggel, ezt a kárt a tulajdonos alperesnek kell viselnie. Az elsőfokú ítélet megállapításával szemben nem a felperes esett késedelembe, hanem az alperes, mert a perbeli gépjármű vételi árának megállapítását, és annak közlését elmulasztotta, ennek hiányában pedig a felperes nem is volt köteles a gépkocsit átadni az alperesnek, az alperes e késedelme pedig a felperes késedelmét kizárja. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos volt. Ennek oka, hogy amikor az alperes a vételi jogát 2007. júliusban gyakorolta, akkor a perbeli gépjármű - utóbb az igazságügyi szakérő által megállapított forgalmi értéke - 2.850.000,-Ft volt. Ennek tulajdonjogát az alperes az ÁSZF még el nem bíralt - vitatott érvényességű - 23.10 pontja szerint „azonnali elérhető piaci áron”, lényegében bármilyen vételáron akarta megszerezni. Ilyen körülmények között pedig a felperest, mint fogyasztót nem lehet rosszhiszemű jogalap nélküli birtokosnak minősíteni, hiszen nem lehet arra kötelezni, hogy saját magának kárt okozzon, „nem alakulhat ki a felperesnél az a felróható tudati viszonyulás, amelyet a polgári jog a rosszhiszeműség fogalma alá von.” Jóhiszemű birtokos az, aki felteheti, hogy a birtokláshoz érvényes jogcíme van, rosszhiszemű birtokos ezzel szemben az, aki tudja, vagy a körülmények alapján tudnia kell, hogy a birtokláshoz nincs érvényes jogcíme. A felperes pedig alappal tételezhette fel, hogy a birtokláshoz érvényes jogcíme van, ugyanis joggal hihette, hogy a vételár teljes megfizetéséig ő marad a tulajdonos, ezért megtagadhatta a perbeli gépjármű kiadását, ezért jóhiszemű birtokosnak minősül. Semmis az a kikötés, amelyik a vételárat az újraértékesítéskor elért vételárban határozza meg, amihez joghatásként kapcsolódik a felperes jóhiszeműsége, hiszen amennyiben semmis az újraértékesítéskor elérhető vételárra vonatkozó kikötés, akkor ez az utólagos vételárfizetést is kizárja, vagyis csak egyidejű vételárfizetés lehetséges. Mindebből következően az alperesnek a perbeli gépjármű vételárát a vételi jog gyakorlásával egyidejűleg meg kellett volna fizetnie, ennek hiányában a felperes jogszerűen tagadta meg a gépkocsi kiadását, vagyis jóhiszemű birtokosnak minősül, így a gépkocsit ért károkért sem felelős. Fenntartotta azt is, hogy a perbeli gépjármű kijavításának az elmaradása az alperesnek felróható, ezért a kijavítási költséget mindenképpen az alperesnek kell viselnie, mert a kijavításhoz szükséges kárösszeg kifizetésére azért nem került sor, mert megtagadta a törzskönyv kiadását. Ezért az alperes a gépkocsi sérülésmentes forgalmi értékének a megfizetésére köteles. Az alperes 2007. július 18-i tulajdonszerzése esetében valóban nem illeti meg kártérítés a felperest, de az elsőfokú ítéletben foglaltaktól eltérő indokból. Ebben az esetben ugyanis a felperest kártérítés azért nem illeti meg, mert 2007. július 18-tól már az alperes volt a perbeli gépjármű tulajdonosa, így az ezt követően az abban keletkezett minden kárt a Pp.99.§-a alapján ő visel. Ebből eredően viszont a felperes a perbeli gépjármű 2.854.000,-Ft összegű vételárára jogosult 2007. július 18-tól kezdődően, így a kártérítési keresete „okafogyottá vált.” Amennyiben pedig az alperes mégiscsak a perbeli gépjármű birtokbavételével (2012. június 27-én) szerzett azon tulajdonjogot, akkor a

felperest a gépjármű akkori 1.588.000,-Ft összegű forgalmi értéke, és 1.266.000,-Ft kártérítés illeti meg, az elsőfokú eljárásban elsődlegesen előterjesztett keresetének megfelelően. A fentiek alapján az alperes akár 2007. július 18-án, akár 2012. június 27-én szerezte meg a perbeli gépjármű tulajdonjogát a felperest 2.854.000,-Ft illetve meg a fent kifejtettek szerint, csak az első esetben kizárólag vételár, míg a második esetben vételár és kártérítés jogcímén. Ugyanakkor e követelését valóban csökkenteni kell az előzményi perbeli ítéletnek megfelelően a kölcsöntartozásába már valóban beszámított (elszámolt) 459.244,-Ft-al, ezért az alperest terhelő marasztalás összegét csak (2.854.000,-Ft-459.244,-Ft=) 2.394.756,-Ft-ra, s annak késedelmi kamataira kérte felelni.

**Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával,** a pénzbeli marasztalásra irányuló kereset teljes elutasítását, valamint a felperes versenyjogi - megállapításra irányuló - keresetének teljes elutasítását, továbbá az elsőfokú ítéletnek az elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésének megváltoztatásával - a felek tényleges pernyertesség-pervesztességének arányában - a felperest elsőfokú perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Nem vitatta az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, hogy a perbeli gépjármű 2012. június 27-i birtokbavételével 612.178,-Ft vételárat lett volna köteles megfizetni, amiből az előzményi perbeli ítélet alapján már megfizetett 459.200,-Ft-ot beszámítással. Ugyanakkor a kettő különbözeteként fennmaradó 152.978,-Ft vételár megfizetésére azért nem köteles, mert a felperes a biztosítótól 392.697,-Ft-ot kapott. Téves az elsőfokú ítélet indokolásának az a része, hogy az alperes vételártartozásával szemben ez az összeget azért nem számolható el, mert erre nézve nem terjesztett elő beszámítási kifogást. Az alperes ugyanis a 2013. június 24-i tárgyaláson kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy „kéri, hogy a bíróság az ítélet meghozatalánál vegye figyelembe, hogy az alperes a gépkocsi vételárából megfizetett már több mint 400.000,-Ft-ot a korábbi jogerős ítélet alapján, továbbá a biztosító is fizetett a felperesnek, így mindösszesen kb. 850.000,- Ft-hoz jutott a felperes. Ehhez képest a korábbi perben eljáró szakértő ennél kisebb értékben határozta meg a gépkocsi törött állapotú forgalmi értékét.” Ezen túlmenően az alperes a per során kifejezetten indítványt tett arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalakor vegye figyelembe a biztosító által a felperesnek megfizetett összeget. Mindezek alapján pedig jogszabálysértően járt el az elsőfokú bíróság, amikor mégis a nem vitatottan fennálló különbözeti 152.978,-Ft vételár megfizetésére kötelezte. A versenyjogi igény kapcsán arra hivatkozott, hogy a 24 oldalas, 23 pontból és összesen 150 alpontból álló ÁSZF egyik alpontjának (23.12) három mondata közül az egyik mondat felének tisztességtelen volta, még nem jelenti azt, hogy az alperes az üzleti tevékenységét tisztességtelen módon folytatta. Különösen így van ez azért is, mert a tisztességtelennek minősített azon kikötéssel, hogy „a vételár az újraértékesítéstől számított 8. napon esedékes” ellentétben az elsőfokú bíróság sem tartotta tisztességtelen szerződési feltételnek azt a kikötést, hogy „a vételár megfizetése úgy történi, hogy annak összegét a hitelező az adós tartozásával szemben beszámítja.” Amennyiben tehát az adósnak van tartozása, márpedig a vételi jog gyakorlásakor a felperesnek volt, akkor úgy kell tekinteni, mintha a vételártartozás összegét az alperes már meg is fizette volna. Mindebből következően a felperes, mint fogyasztó érdekeit nem az veszélyeztette, hogy a vételárat mikor kapja meg, hanem az a körülmény, hogy az alperes vételi jogának gyakorlásával egyidejűleg a gépjárművet nem adta át az alperesnek. Az elsőfokú perköltség tekintetében pedig a felperes kereseti követelései és az ehhez képest

mutatkozó felperesi pernyertesség alapján nem lehetett volna azt megállapítani, hogy a peres felek pernyertessége és pervesztessége lényegében egyenlő mértékű, mert álláspontja szerint jelentősen nagyobb mértékű pernyertességi arány mutatkozik az alperesi oldalon.

**A felperes fellebbezési** ellenkérelme - az alperes által fellebbezéssel támadott körben - az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, míg az **alperes fellebbezési ellenkérelmet** nem terjesztett elő.

**Az ítéletábra a másodfokú eljárás adatai alapján rögzíti,** hogy a Győri Ítéletábra a 2013. október 22. napján kelt Pkf.I.25.773/2013/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság 2013. június 24-én kelt 33-I. sorszámú végzését megváltoztatva a per megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzte. Határozatának indokolásában megállapította, hogy az alperes által alkalmazott szerződési feltételek 23.10. pontja tisztességtelenségének megállapítása iránt előterjesztett kereset vonatkozásában az előzményi perben meghozott ítélet nem teremtett „ítelt dolgot”, a felperes e keresete nem sérti az előzményi perben meghozott ítélet anyagi jogerejét.

Ebből következően az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott 1.P.20.861/2012/35. számú ítéletében nem döntött a perben érvényesített valamennyi keresetről, mivel a felperesnek az alperes által alkalmazott szerződési feltételek 23.10. pontja tisztességtelenségének megállapítása iránt előterjesztett keresete tárgyában - az ítéletábra fenti megváltoztató döntése alapján - az eljárás folyamatban van. Ebből következően a nem minden keresetről döntő, jelen eljárásban felülbírálandó elsőfokú határozat nem ítéletnek, hanem részítéletnek minősült (Pp.213.§ (1)-(2) bekezdés), így az ítéletábra az elsőfokú bíróság „ítéletét” részítéletnek tekintette, és ekként bírálta el.

Előrebocsátja az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság „részítéletnek” tekintett ítéletét (továbbiakban ítélet) a Pp.253.§ /3/ bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek alapján - fellebbezés hiányában - a felülbírálat nem érintette az elsőfokú ítéletnek az alperes által alkalmazott szerződési feltételek 23.12. pontjának az elsőfokú ítéletben nevesített kikötésének semmisségét megállapító, illetve e pontot illetően az ezt meghaladóan előterjesztett keresetet, valamint a versenyjogi igényre alapított keresetet az elsőfokú ítéleti megállapítást meghaladóan elutasító rendelkezését. Nem érintette továbbá a felülbírálat a felperes marasztalásra irányuló keresetét fellebbezéssel szintén nem támadott 2.394.756,- forintot meghaladó részében elutasító, mindezen körben első fokon jogerőre emelkedett rendelkezéseit.

Az így elbírált fellebbezések nem alaposak.

A felperes elsődleges fellebbezése kapcsán az ítéletábra mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor anélkül hozta meg a fellebbezéssel támadott határozatát, hogy bevárta volna a 33-I. sorszámú, a pert részben megszüntető végzésével szemben előterjesztett fellebbezés elbírálását. Ez ugyanis - az ítéletábra utóbb meghozott megváltoztató végzése folytán - azzal a következménnyel járt, hogy az elsőfokú bíróság ítéletbe foglalt döntése, a Pp.213.§ (1) bekezdését megsértve nem kiterjedt ki a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre, így az alperes által alkalmazott szerződési

feltételek 23.10. pontja tisztességtelenségének megállapítása iránt előterjesztett kereset elbírálására. Ennek az eljárási szabálysértésnek ugyanakkor az ügy érdemi elbírálására kiható hatása nem volt ítéletábra álláspontja szerint. Ennek az indoka az, hogy egyrészt az ítéletábra a fent előrebocsátottak szerint az elsőfokú bíróság ítéletét részítelestnek tekintette és azt akként bírálta el. Másrészt az ítéletábra megítélése szerint - a lentebb részletesen kifejtettek szerint - a felperes fellebbezési érvelésével ellentétben megalapozottan állást lehet foglalni a fellebbezéssel támadott részítelestnek tekintendő érdemi határozatban elbírált valamennyi kereseti kérelmet illetően az alperes által alkalmazott szerződési feltételek 23.10. pontja tisztességtelenségének megállapítása iránt előterjesztett keresete tárgyában történő érdemi döntés hiányában is. Mindezek miatt az elsőfokú „ítélet” hatályon kívül helyezésére az ítéletábra nem látott okot, a fenti eljárási szabálysértés miatt az elsőfokú eljárás megismétlésének nem volt helye, így az elsőfokú bíróság „ítélete” elleni fellebbezést az ítéletábra érdemben bírálta el.

A fenti kifejtettekből következően a felperes tárgyi keresethalmazatban álló kereseti kérelmei közül az elsőfokú bíróság a jelen fellebbezéssel támadott „ítéletében” nem döntött az alperes által alkalmazott szerződési feltételek 23.10. pontja tisztességtelenségének megállapítása iránt előterjesztett keresetről. Ezért a fellebbezésben hivatkozottakkal ellentétben ebben a körben az elsőfokú ítélet „megváltoztatására”, azaz annak olyan körben történő felülbírálatára, amire az nem tartalmaz érdemi döntést nincsen jogszabályi lehetőség, ezért az ítéletábra a felperes erre irányuló fellebbezésének vizsgálatát a fenti eljárási okokból mellőzte.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság - a fentiekben így részletezett - fellebbezéssel érintett körben alapvetően helyesen állapította meg a tényállást, és e körben az érdemi döntése is helytálló, annak indokait azonban az ítéletábra maradéktalanul nem osztotta.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a Ptk.685.§ d.) pontja szerint fogyasztónak minősül, és azt is, hogy a perbeli kölcsönszerződés a Ptk.685.§ d.) pontja szerint fogyasztói szerződésnek minősül, aminek megkötése során az alperes a Ptk.205/A.§-a szerinti általános szerződési feltételeket használt. Helytállóan az is, hogy a peres felek a szerződésük részét képező ÁSZF-ben a felperes tulajdonában álló perbeli gépjárműre az alperes javára vételi jogot kötöttek ki, amely szerint azt az alperes a kölcsönszerződés felmondásával egyidejűleg gyakorolhatta.

Helytállóan mutatott rá arra is, hogy az így a perbeli gépkocsira a felperes által engedett - a Ptk.375.§ (1) bekezdésében - szabályozott vételi jog lényege szerint az alperes a perbeli gépjárművet egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatta. Az ÁSZF 13.1.2. pontjából következően a kölcsönszerződés alperes általi felmondása egyben a vételi jog gyakorlását is jelentette, amire a konkrét esetben az alperes által a 2007. július 18-án kelt levél megküldésével került sor, amit a felperes - általa sem vitatottan - 2007. július 20-án vett át. Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperes által megtett - az adásvételi szerződést így létrehozó - vételi jog gyakorlására vonatkozó egyoldalú nyilatkozat a Ptk. 214.§ (1) bekezdésének megfelelően 2007. július 20-án hatályosult a felperessel szemben.

Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy az ÁSZF 5.2 és 23.6 pontjának rendelkezéseiből következően a peres felek kifejezetten elfogadták a Ptk. 117.§ (2) bekezdése szerinti „birtokba adásnak” azt az aktust, hogy a vételi jog gyakorlásának napjáig letétként őrzött gépjárműtörzskönyvre vonatkozó letéti őrzés megszűnik, és azt az alperes birtokba veszi.

Mindezek alapján tehát megállapítható, hogy a peres felek között 2007. július 20-án jött létre a perbeli gépjárműre vonatkozó adásvételi szerződés.

Ezt követően az ítélet táblának abban kellett állást foglalnia, hogy ennek megfelelően az ÁSZF rendelkezései alapján az alperest milyen összegű vételár fizetési kötelezettség terhelte. E körben az elsőfokú bíróság tévesen indult ki abból - a fent már kifejtetteknek megfelelően - hogy „a gépkocsi vételára tekintetében az előzményi perbeli jogerős ítélet érvénytelennek minősítette az ÁSZF 23.10 pontjának azt a kikötését, hogy a vételár az újraértékesítés eredményéhez képest állapítható meg”, mert e körben nincsen még ítélet hatályú döntés.

Ezért az ítélet tábla ebben a kérdésben az ÁSZF rendelkezéseinek értelmezéséből kiindulva foglalt állást az alábbiak szerint:

A konkrét esetben az ÁSZF 14.6 pontja, úgy rendelkezik, hogy a vételár megegyezik az adásvétel hatályba lépésének *napján értékbecsléssel meghatározott vételi árral*. Az ÁSZF ugyanezen pontja szerint *a tényleges vételárat az újraértékesítés eredménye határozza meg*, amely értéket *szakértő dokumentált véleménye alapján állapít meg* az alperes. Az ÁSZF 23.10 pontja szerint pedig a gépjármű *tényleges vételárat az újraértékesítés eredménye határozza meg*. Az alperes, mint a gépjármű tulajdonosa jogosult *a gépjárművet értékesíteni az azonnali elérhető piaci áron*, az általa leghatékonyabbnak tartott módon.

Az ÁSZF e rendelkezéseit a Ptk. 207.§ (1) bekezdése szerint az ítélet tábla álláspontja szerint nem lehet egyértelműen értelmezni az opciós vételár összegét illetően. E kikötések ugyanis egyidejűleg, és egymásnak is ellentmondva rendelkeznek a vételár mértékéről, hiszen hol *értékbecsléssel meghatározott vételi árat*, hol *szakértő dokumentált véleménye alapján meghatározandó vételárat*, hol *az azonnali elérhető piaci árat*, hol *az újraértékesítés eredményeként előállott árat* említenek.

A Ptk. 207.§ (2) bekezdésének rendelkezése szerint, ha az általános szerződési feltétel, illetve fogyasztói szerződés tartalma az (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a konkrét esetben fogyasztói szerződés tartalma a perbeli gépjármű opciós vételárát illetően az (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen. Ezért az ítélet tábla a feltételt meghatározó alperessel **szerződő felperes, mint fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést fogadta el az opciós vételár összegét illetően**. Ennek megfelelően az ítélet tábla abból indult ki, hogy az ÁSZF-nek az opciós vételár összegének a meghatározására vonatkozó rendelkezéseit - **a felperesre kedvezőbben** - úgy kell értelmezni, hogy a peres felek az opciós vételárat lényegében a Ptk.

366.§ (1) bekezdésének megfelelően az adásvételi szerződés létrejöttkor fennálló piaci árban határozták meg. A peres felek egyike által sem vitatott előzményi perbeli szakértői vélemény pedig a perbeli gépjármű ekkor fennálló forgalmi értékét 2.854.000,- Ft-ban határozta meg.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az így - a felperesre nézve kedvezőbben megállapított - opciós vételárösszeg miatt nincsen annak semmilyen érdemi jelentősége, hogy az alperes által alkalmazott szerződési feltételek 23.10. pontja tisztességtelenségének megállapítása iránt előterjesztett kereset eredményesnek bizonyul-e, hiszen annak a vételárra vonatkozó kikötését az ítélet tábla a fent kifejtettek szerint - egyéb okból ugyan - de nem tartotta alkalmazhatónak.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperest opciós vételárként így 2.854.000,- Ft megfizetésének a kötelezettsége terhelte a felperes felé.

Ezt követően abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felperes erre a vételárösszegre tarthat-e igényt alappal a kereseti érvelésének megfelelően, vagy csupán a perbeli gépjármű 2007. június 27-i, annak tényleges átadásakor fennálló, amortizált és törött állapotban meglévő - a felek által szintén nem vitatott - 612.178,-Ft összegű forgalmi értékére.

E körben az ítélet tábla maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az alperest kizárólag az utóbbi, tehát annak megfelelő összegű vételár fizetési kötelezettség terheli, amilyen állapotban a perbeli gépjármű, annak tényleges átadásakor volt. Ennek az oka pedig az, hogy a perbeli gépjármű tekintetében a vételi jog gyakorlása és a tényleges birtokbavételének időpontja között bekövetkezett - mind az avulására visszavezethető, mind pedig a balesetből eredő károsodása miatti - értékcsökkenésért nem az alperest, hanem a felperest terheli a felelősség.

Egyetértett ugyanis az ítélet tábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes az ÁSZF 12.4. pontja értelmében az opciós jog gyakorlásával egyidejűleg, tehát 2007. július 20-án köteles lett volna a perbeli gépjárművet az alperesnek átadni, és azt nem is használhatta volna. Az a körülmény ugyanis, hogy az ÁSZF idézett rendelkezései szerint az opciós vételár nem volt egyértelműen meghatározható, önmagában nem mentesítette a felperest a fenti kötelezettsége alól, erre hivatkozva a gépjármű kiadását nem tagadhatta volna meg, tehát szerződésszegést követett el. Helytállóan utal e körben az elsőfokú bíróság ugyanis arra, hogy a felperes gépkocsi birtokbaadását azért tagadta, mert a kölcsönszerződés felmondásának jogszerűségét vitatta, a szerződés felmondását követően az alperesnek, illetve a PSZÁF-nek írt, az előzményi perben becsatolt leveleiből megállapíthatóan. Ebből következően nem az opciós vételár közlésének az elmaradása, vagy annak összegének bizonytalansága volt a releváns oka a felperes szerződésszegő magatartásának, hanem az utóbb alaptalannak bizonyult, a felmondás érvényességét vitató álláspontja. A gépjármű kiadását arra alapítva sem tagadhatta meg, hogy utóbb a perben előterjesztett hivatkozása szerint, „ezzel a bizonyítás tárgyát” is elveszítette volna. Semmi sem zárta el ugyanis a felperest attól, hogy a perbeli gépjárműről annak kiadása előtt megfelelő értékbecslést

készítsen, amennyiben az adásvételi szerződés létrejöttkor valóban az alperes opciós vételárképzése, annak őt károsító veszélye miatt nem akarta kiadni a perbeli gépjárművet.

Tévesen hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra is, hogy az alperes késedelme kizárta volna a saját késedelmét, mert egyetért az ítéletábra az elsőfokú bírósággal abban is, hogy az alperes csak azt követően tudott volna bármilyen összegű opciós vételárat közölni a felperessel, ha a felperes szerződéses kötelezettségének eleget téve átadja a perbeli gépjárművet.

Téves a felperesnek az a hivatkozása, hogy az alperesnek a vételi joga gyakorlásával egyidejűleg kellett volna megfizetnie az opciós vételárat, mert helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy az alperes vételár-fizetési kötelezettsége csak azt követően állt volna be, amennyiben a felperes a perbeli gépjárművet az alperesnek birtokba adja, mert az ÁSZF nem támadott - és az ítéletábra álláspontja szerint érvénytelennek sem minősülő - kikötései így rendelkeztek. Az ÁSZF 23.12. pontjának ugyanis az elsőfokú bíróság az e körben jogerős ítéleti rendelkezésével csupán azt a kitételét minősítette tisztességtelennek, hogy „a vételár az újraértékesítéstől számított 8. napon esedékes”. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a felperesi fellebbezésben nem támadott rendelkezésével elutasította a felperesnek azt a keresetét, amely az ÁSZF ugyanezen pontjának azon kikötésének a tisztességtelenségének a megállapítására irányult, hogy „az opciós vételár megfizetése úgy történi, hogy annak összegét a hitelező az adós tartozásával szemben beszámítja.” Az ÁSZF ezen, érvényesnek tekintendő egyértelmű kikötéséből következően pedig nem egyidejű teljesítési kötelezettség állt fenn e körben, hanem a felperest terhelte előbb a perbeli gépjármű kiadásának a kötelezettsége, aminek a vételárát az alperes jogosult lett volna a felperesnek az alperes felé nem vitatottan fennálló kölcsönkövetelésének beszámításával teljesíteni.

A felperesnek az alperes késedelmére történő hivatkozása mindezeken túlmenően azért is alaptalan, mert a vételi jog biztosítéki céllal történő alkalmazása esetén a megállapodásnak kettős tartalma van. Egyfelől az ügylet az adásvétel különös neme, másfelől a lényegadó jellegzetessége a szerződésnek a biztosítéki funkciója. Ez pedig a konkrét esetben is azt jelenti, hogy a biztosítéki célból kötött opciós szerződés célja, hogy annak gyakorlása útján, „annak tárgyának értékével”, az opciós vételárral szembeni tartozásba a fennálló alapjogviszonyból eredő követelést beszámítva csökkenteni lehessen az alapjogviszony alapján fennálló felperesi tartozást. Ebből következően annak elsődlegesen nem az a célja, hogy az adásvétel különös nemeként funkcionálva az eladó a dolog átadásával egyidejűleg megkapja a vételárat, hanem az hogy az eladót előteljesítésként terhelő szerződéses kötelezettség (dolog átadását) követően, az őt illető ellenértékkel (vételárral) csökkenteni lehessen az alapjogviszony alapján fennálló tartozást. Mindebből következően nem csupán a felek közötti szerződés érvényes rendelkezéseiből levezethetően alaptalan a felperesnek az alperes késedelmére történő hivatkozása, hanem a perbeli opciós szerződés lényegadó jellegzetességéből, biztosítéki funkciójából következően is.

Szintén alaptalan a felperesnek az a fellebbezési érvelése, hogy „az ÁSZF 23.10. pontjának semmisségének megállapítása esetében a vételár egyidejű megfizetésének elmulasztása miatt jogszerűen tagadta meg a perbeli gépjármű kiadását, hiszen azt csak a vételár egyidejű, alperes általi megfizetésével lett volna csak köteles kiadni.” Az ÁSZF 23.10. pontjának esetleges érvénytelenségéből ugyanis ilyen megállapítás nem következik, figyelemmel az említett pont - jellemzően az opciós vételár meghatározását szolgáló - kikötéseire. Másrészt

az említett pont érvénytelensége sem változtat az ÁSZF 23.12. pontjának fentiekben részletezett, érvényes rendelkezésén, az opciós vételár beszámíthatóságát illetően.

Mindebből következően tehát a felperes esett késedelembe a gépjármű átadásával, mely magatartásával és a gépjármű jogellenes használatával szerződést is szegett.

A Ptk.99.§ára önmagában helytállóan hivatkozott a felperes, de az úgy rendelkezik, hogy tulajdonosnak kell viselnie a dologban beállott azt a kárt, **amelyek a megtérítésére senkit sem lehet kötelezni.**

A konkrét esetben pedig a peres felek szerződésének részét képező ÁSZF 23.4 pontja kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a felperes köteles a gépjárművet rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban az alperes birtokába adni a vételi jog gyakorlása napján. **A kárveszély a birtokba adás megtörténtével száll át az alperesre.**

A peres felek szerződése tehát kifejezetten úgy rendelkezett, hogy az alperes korábbi tulajdonszerzésétől függetlenül a felperes viseli a birtokbaadásig a perbeli gépjárműben beállott károkat, vagyis az alperest a fent kifejtetteknek megfelelően csupán olyan összegű vételár-fizetési kötelezettség terheli, amilyen állapotban a perbeli gépjármű, annak tényleges átadásakor volt. Az ÁSZF kártelepítő szabálya következtében ezért a jogvita elbírálása körében nem bír jelentőséggel a felperes által hivatkozott Ptk. 99.§-a.

Minden alapot nélkülöz a felperesnek a fellebbezésben előadott az a hivatkozása, hogy a „nem vitasan vis maior okozta kárért nem felel”. A perbeli adatokból egyértelműen megállapíthatóan a felperes 2010. március 31-én saját hibájából szenvedett balesetet a perbeli gépjárművel, azaz a kár a felperesnek felróhatóan következett be, holott a járművet nem is használhatta volna.

Maradéktalanul egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a felperes az elsőfokú bíróság által helyesen kifejtettek indokoknál fogva a gépkocsi rosszhiszemű, jogcím nélküli birtokosa volt a vételi jog gyakorlásától kezdve egészen annak a kiadásáig. Ebből következően a perbeli gépjárműben bekövetkezett valamennyi kár (értékcsökkenés) viselésére nem csupán az ÁSZF 23.4. pontjából következően, de az elsőfokú bíróság által helytállóan felhívott Ptk. 195.§ (3) bekezdéséből következően is ő köteles, azaz az alperest ebből következően is csupán olyan összegű vételár fizetési kötelezettség terheli, amilyen állapotban a perbeli gépjármű, annak tényleges átadásakor volt.

A felperes erre irányuló fellebbezési érvelésével szemben az ítéltábla álláspontja szerint a felperes tudta, illetve a körülmények alapján tudnia kellett, hogy az alperes vételi jogának gyakorlását követően nincsen érvényes jogcíme a perbeli gépjármű birtokban tartására. A fent kifejtetteknek megfelelően a peres felek közötti szerződés részét képező ÁSZF fent ismertetett rendelkezései alapján nem tételezhette fel alappal azt, hogy a „vételár megfizetéséig” ő a gépjármű tulajdonosa, mert az alperest a fent kifejtettek szerint nem terhelte egyidejű vételár-fizetési kötelezettség, s ez az ÁSZF 23.10. pontjának esetleges érvénytelenségéből sem következik.

A perbeli gépjárműben a balesetből eredő kár (értékcsökkenés) azért következett be, mert a felperes a szerződést megszegve a perbeli gépjárművet nem adta át az alperesnek, azt a szerződést megszegve használta, és azzal a saját hibájából balesetet szenvedett. Ezek voltak a perbeli gépjárműnek a balesetből eredően bekövetkezett értékcsökkenésének a releváns okai. Ilyen körülmények között pedig az ítélet tábla álláspontja szerint a felperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy annak a kijavítása az alperesnek felróható okból maradt el, mert megtagadta a törzskönyv kiadását. A törzskönyv kiadására irányuló kötelezettség az alperest nem terhelte, a gépjárműnek ő volt a tulajdonosa, a felperesnek kellett volna a járművet az alperesnek kiadni, ha máskor nem legalább rögtön a baleset bekövetkeztét követően. Ebben az esetben az alperes a gépjármű tulajdonosaként eldönthette volna, hogy a gépjárművet a biztosítási összegből megjavíttatja, vagy a totálkár-rendezést választja. Erre azért nem kerülhetett sor, mert a felperes a gépjárművet többszöri felszólításra sem adta ki, annak elvitelére első alkalommal csupán a balesetet követően több mint két évvel, 2012. június 5-én szólította fel az alperest. Mindezek alapján az ítélet tábla álláspontja szerint az alperest kártérítési felelősség sem terheli a felperessel szemben, az e körben általa előadottak alapján.

Mindezek alapján helytállóan döntött az elsőfokú bíróság, amikor úgy foglalt állást, hogy alperest kizárólag annak megfelelő összegű vételár fizetési kötelezettség terheli, amilyen állapotban a perbeli gépjármű, annak tényleges átadásakor volt. Ennek összege pedig 612.178,-Ft, amiből levonva az előzményi perben már beszámítással rendezett 459.200,-Ft összeget, a felperes az elsőfokú ítélet szerinti 152.978,-Ft marasztalási összegre és annak az ott meghatározott késedelmi kamataira tarthat csupán igényt.

A fentieket összegezve, a perbeli gépjármű tekintetében a vételi jog gyakorlása és a tényleges birtokbavételének időpontja között bekövetkezett - mind az avulásra visszavezethető, mind pedig a balesetből eredő károsodása miatti - értékcsökkenésért nem az alperest, hanem a felperest terheli a felelősség, ezért a felperes az elsőfokú ítéletben írt marasztalási összeget meghaladó igényét az alperessel szemben sem vételár, sem kártérítés jogcímén nem érvényesítheti.

A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásának a felperesi fellebbezésben hivatkozott okokból, és módon történő módosítására sem látott indokot.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az alperesi fellebbezés is alaptalan az alábbiak szerint:

Megalapozatlanul hivatkozik az alperes a fellebbezésében arra, hogy a keresettel szemben beszámítási kifogást terjesztett volna elő. A fellebbezésében arra helytállóan utalt, hogy többször is tett olyan tartalmú nyilatkozatot, hogy „az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalakor vegye figyelembe a biztosító által a felperesnek megfizetett összeget.” Ugyanakkor a jogi képviselővel eljáró alperes az elsőfokú bíróság erre irányuló kérdésére a 29. sorszám alatti jegyzőkönyvben kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy: „Az egyértelműség kedvéért előadom, hogy a biztosító általi kárkifizetés kapcsán beszámítási kifogást nem érvényesítünk a felperessel szemben, hiszen ez azt jelentené, hogy elismerjük a felperesi követelést.” E nyilatkozat alapján pedig csak az állapítható meg, hogy az alperes nem

terjesztett elő beszámítási kifogást. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes egyébként már a fellebbezésében helytállóan utalt arra, hogy e nyilatkozatot követően a jelen eljárásban alkalmazandó Pp. 147/A.§-ból következően eljárásjogilag sem volt lehetősége az alperesnek beszámítási kifogás előterjesztésére, mert az a Pp.147/A.§-ának rendelkezéseibe ütközött volna.

Az alperes által a fellebbezésben támadott versenyjogi jogsértés megállapításával kapcsolatban az ítéletábra pedig a fellebbezésben foglaltakkal szemben is visszautal az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában foglaltakra, az ott kifejtettekkel maradéktalanul egyetért, az ott kifejtettek azok megismétlésük nélkül csupán hivatkozik. Ezt a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az ítéletábra azzal egészíti ki, hogy a versenyjogi jogsértést megalapozó tisztességtelen általános szerződési feltételeknek nem az egész ÁSZF-hez viszonyított „mennységének” van jelentősége, mert az elsőfokú ítélet szerint megállapított versenyjogi jogsértést akár egyetlen kikötés tisztességtelen volta is megalapozhatja. Ezen az sem változtat, hogy a konkrét esetben az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben elutasítva, ÁSZF egyes támadott pontjainak az érvénytelenségét nem találta megállapíthatónak.

Az alperes fellebbezésével támadott elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést illetően pedig, az ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Egyetértett azzal a megállapítással ugyanis, hogy a felperes által perbehozott - egy kivétellel valódi tárgyi keresethalmazatban álló - kereseti kérelmek, valamint az ehhez képest mutakozó felperesi pernyertesség alapján a peres felek között mutakozó pernyertesség és pernyertesség aránya, valamint az előlegezett költsége között **nem volt számottevő a különbség**, ezért egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azzal a rendelkezésével, hogy mindegyik fél maga viseli a saját elsőfokú perköltségét.

Mindezek alapján tehát az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintve, annak fellebbezett rendelkezéseit - a fenti indokolásbeli módosítással és kiegészítéssel - a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Mind a felperesi, mind az alperesi fellebbezés alaptalan volt, ezért a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján viselni kötelesek a másodfokú eljárásban a saját fellebbezésükkel kapcsolatban felmerült perköltségüket, illetve az ellenérdekű félnek - az eredménytelen fellebbezésük fellebbezési pertárgyértéke alapján - megállapított, ügyvédi munkadíjból álló perköltségét. Az ítéletábra a felek jogi képviselőivel a másodfokú eljárásban felmerült perköltséget az eredménytelen fellebbezések pertárgyértékeire figyelemmel, és a mindkét fél által csatolt ügyvédi megbízási szerződésben kikötött megbízási díj alapulvételével a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 2.§ (1) és (2) bekezdései alapján akként határozta meg, hogy az alperest ÁFA-val növelten 56.000,- Ft, míg a felperest 19.000,- Ft illeti meg. Ennek megállapítása során az ítéletábra mindkét peres fél esetében indokoltnak tartotta azok összegének a fenti összegre történő mérséklését, mert a megállapított összegek álltak arányban a fellebbezési pertárgyak értékével, és a másodfokú eljárásban ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Az így megállapított, a feleket a másodfokú eljárásban megillető - jogi képviselői munkadíjból álló - perköltség különbözeteként pedig 37.000,- Ft másodfokú perköltség illeti meg az alperest, aminek a megfizetésére a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest. Köteles továbbá az

eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése, az Itv. 59.§ (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az államnak felhívásra megfizetni az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

Győr, 2014. évi március hó 6. napján

**Dr. Lezsák József sk.**  
a tanács elnöke

**Dr. Bajnok István sk.**  
előadó bíró

**Dr. Mészáros Zsolt sk.**  
bíró

Kiadmány hitelül:

Kiadó